CICERONE POGHIRC

(1928 – 2009)

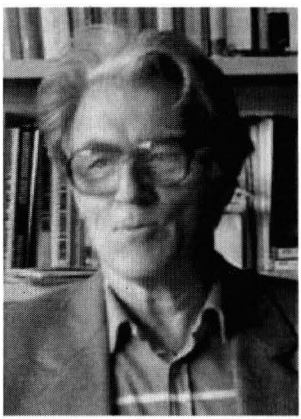

Miercuri, 15 aprilie 2009, înaintea Paştelui ortodox, s-a stins încă o stea de pe firmamentul ştiinţei româneşti: Cicerone Poghirc, marele nostru dascăl, lingvist, indo-europenist, orientalist şi istoric al religiilor. Avea 81 de ani.

Cicerone George D. Poghirc s-a născut la 20 martie 1928, în com. Măscurei (com. Pogana, jud. Vaslui), într-o familie de învăţători. Şi-a făcut şcoala primară în comuna Iana (1935–1939). A intrat apoi la Liceul Militar din Chişinău, ultima clasă liceală absolvind-o la Liceul „Gh. Roşca Codreanu" din Bârlad. În 1951 îşi ia licenţa în filologie clasică la Universitatea din Bucureşti şi este numit imediat asistent (1951), apoi lector (1954). Între 1955 şi 1959 face studii de specializare la Universitatea din Leningrad, în calitate de candidat în ştiinţe filologice. Întors în ţară, îşi dă doctoratul în ştiinţe fiolologice cu teza *Relaţiile limbii vechi macedonene cu greaca veche* (1960). Devine conferenţiar la Catedra de filologie clasică şi lingvistică generală (1963), apoi profesor, şeful Catedrei de limbi orientale (1968), iar din 1974 şeful Catedrei de limbi clasice. A fost prodecan al Facultăţii de limbi romanice, clasice şi orientale între 1963 şi 1970, când a fost numit director general al învăţământului universitar în Ministerul Învăţământului, de unde îşi va da ulterior demisia. Devine secretar, apoi vicepreşedinte al Societăţii de Studii Clasice între 1961–1974 şi preşedinte al Societăţii de Studii Orientale, din 1969. Este „visiting profesor" la universităţile Bloomington–Indiana, Ann Arbor–Michigan, Berkeley–California, între 1973 şi 1974, şi la universitatea din Padova între 1977–1979. În acest ultim an, exasperat de „imbecilitatea autorităţilor", decide să nu se mai întoarcă în ţară, moment consemnat de M. Eliade în *Journalul* său, la 23 iulie 1979: *C. Poghirc comes to see me. Furious about the imbecility of the „authorities" in the homeland, who have not allowed his wife and child to come to Padova, where he has been professor for three years.* ***He****, Poghirc emphasizes, who for fifteen years traveled around the globe several times, attending conferences, holding courses and lectures and always returned. Probably an informer provoked suspicion. On account of this, he has decided to remain permanently in the West.* Se stabileşte la Paris, alăturându-se diasporei româneşti de acolo. Îl regăsim din 1980 profesor emerit la Ruhr-Universität din Bochum. Concomitent conferenţiază la Sorbona, unde reorganizează *Centre Roumain de Recherches*, al cărui preşedinte devine, cu

StCl XLV, 2009, Bucureşti, p. 253–262

www.cimec.ro

sprijinul lui Mircea Eliade şi Emil Cioran. Ia din ce în ce mai des cuvântul la Europa Liberă. După revoluţie se întoarce de mai multe ori în ţară, pentru a sprijini activ, prin prezenţa sa şi printr-o serie de conferinţe, creaţia ştiinţifică românească. Contribuie cu lucrări, articole şi interviuri la publicaţii din ţară. În decembrie 2000, preşedintele Emil Constantinescu îi conferă *Ordinul naţional „Pentru Merit" în grad de Comandor*, ca o recunoaştere a meritelor sale pe tărâmul ştiinţei şi serviciilor aduse ţării. În ultimii ani a trăit mai retras, vârsta şi mai ales boala împiedicându-l să mai circule.

Preocupările sale de indianistică şi de istorie a religiilor l-au apropiat de Mircea Eliade, de care l-a legat o îndelungată prietenie. Despre importanţa marelui istoric al religiilor Cicerone Poghirc a scris *L'itinéraire mythique d'une existence accomplie. Ce que Mircea Eliade signifie pour les Roumains,* în *Mircea Eliade. Dialogues avec le sacré*, Paris, 1987. La rândul său, M. Eliade avea pentru el o nereţinută admiraţie: *Dr. Poghirc is a most amazing scholar. He has a vast mind and he has applied himself fruitfully in a number of important areas of investigation: comparative Indo-European studies, classical philology, general linguistic theory, as well as particular studies of the Balkan area. In all of these fields the large number of his published works has proven illuminating and constructive. The extraordinary depth of his mind, wideness of vision, and sharpness of attention to scholarly detail mark him as an impressive individual*[1].

Este bine cunoscută şi prietenia ce l-a legat de I.P. Culianu, căruia i-a fost profesor de limbi clasice şi protector, pe care l-a ajutat în momente de cumpănă, căruia i-a înlesnit în cele din urmă plecarea în Italia şi pe care l-a introdus lui Eliade. Între prof. Poghirc, pe care Culianu îl numeşte afectuos „iubitul meu maestro", şi studentul său s-a legat apoi o prietenie ce a durat până la moartea tragică a acestuia din urmă, prietenie parcă pecetluită prin colaborarea la *The Encyclopedia of Religion* a lui Mircea Eliade, în care cei doi semnează împreună şapte articole.

Se vor scrie multe şi despre prietenia sa cu Cioran şi cu alte mari figuri ale exilului românesc. Se vorbeşte însă mai puţin de faptul că studentul său cel mai drag, care – cât a fost în ţară – i-a fost mâna dreaptă, atât la Catedra de limbi clasice, cât şi la Asociaţia de Studii Orientale, cu care a rămas mereu în legătură şi după plecarea din ţară, şi care i-a călcat în mod strălucit pe urme, a fost Dan Sluşanschi. Numai o moarte – din nou prematură – a făcut ca faima acestui alt mare clasicist al nostru, a cărui stea era în plină ascensiune, să nu o egaleze şi depăşească pe cea a maestrului, aşa cum „dom' Poghirc" îi profeţea cu ani în urmă.

Cicerone Poghirc a fost un eminent dascăl, încă de foarte tânăr. Se povesteşte că acad. Alexandru Graur, după una din orele de asistenţă la clasă, în baza cărora trebuia să-i dea un calificativ tânărului asistent, ar fi spus: *Lui Poghirc i se potriveşte catedra cum i se potriveşte unui cazac să stea în şa*[2]. Avea un simţ special al valorii, un soi de intuiţie care-i permitea să distingă calitatea intelectuală a tinerilor

[1] Vezi introducerea lui H. Frisch la *Philologia et Linguistica*.

[2] Ion Coja, *Marele manipulator şi asasinarea lui Culianu, Ceauşescu, Iorga*, Editura Miracol 1999, p. 134.

www.cimec.ro

încă neformați, și așa se explică de ce de el s-au atașat oameni precum Culianu, Sluşanschi, Francisca Băltăceanu, Adrian Pârvulescu ş.a.

Pentru tânărul student care, mânat de misterul civilizațiilor vechi, intra la Facultatea de Limbi Clasice, Cicerone Poghirc era fără îndoială figura cea mai impresionantă. Era un bărbat distins, de statură medie, cu sprâncene groase și stufoase, cu ochi albaştri şi privire pătrunzătoare, mereu concentrată şi mereu atent la ceea ce ai de spus. Prezența sa emana energie şi hotărâre, dar în acelaşi timp blândețe şi înțelegere. Poliglosia lui era impresionantă (la simpozioanele şi congresele internaționale răspundea în limba în care era întrebat)[3], iar în discuții cunoştințele sale profunde îi permiteau să facă mereu asociații de idei surprinzătoare, care deschideau orizonturi noi şi neaşteptate. Îl găseai întotdeauna citind câte ceva (şi obişnuia să-şi noteze ideile inspirate de lectură chiar pe marginea cărților, cu creionul). În particular era un *bon viveur*, atunci când era cazul, îi plăcea să asculte muzică şi să cânte împreună cu tinerii. Râdea cu poftă şi îi plăcea să povestească, să spună bancuri şi vorbe de duh. Îşi iubea studenții şi discipolii şi-mi aduc aminte cu câtă îngrijorare a venit în țară, imediat după cutremurul din 1977, vizitându-ne pe rând ca să vadă dacă vreunul a pățit ceva ori dacă avea nevoie de ceva.

În ciuda unei activități prodigioase, mai ales pe tărâm pedagogic, nu a publicat multe cărți. Lecturile sale permanente, care-i permiteau să fie la curent cu cele mai noi idei, precum şi activitatea pedagogică, cea de conferențiar, de organizator, ca şi funcțiile de decizie i-au răpit mult din timpul pe care şi l-ar fi putut dedica scrisului. A scris însă multe articole de specialitate, a ținut cursuri universitare şi a participat cu lucrări la numeroase simpozioane şi congrese.

S-a format de la bun început ca indo-europenist, sub influența şi cu îndrumarea unor mari lingvişti indo-europenişti, precum Theofil Simenschy, Vlad Bănățeanu, Aram Frenkian sau Alexandru Graur. Preocuparea pentru vechea macedoneană – care îl apropie de un alt mare filolog clasic şi indo-europenist al nostru, I. I. Russu – denotă interesul său, încă de foarte tânăr, pentru balcanistica veche. Colaborează la *Cursul de introducere în lingvistică* (1955), şi la *Introducere în lingvistică* (1958), ambele sub redacția lui Al. Graur. În 1968 începe colaborarea, cu etimologii originale, la *Dicționarul limbii române* al Academiei (DLR, literele M–R). Etimologia aplicată îl conduce spre unele concluzii de ordin teoretic, pe care le expune în acelaşi an în revista „Limba română", sub titlul *Probleme actuale ale etimologiei româneşti*.

În 1968 publică volumul dedicat lui Hasdeu (*B.P. Hasdeu, lingvist şi filolog*, Bucureşti), un autor pe care l-a iubit şi admirat, de care ne vorbea deseori la cursuri, îndemnându-ne să-l citim complet şi cu atenție. Am convingerea că Hasdeu, cu care de altfel cred că şi semăna în unele privințe, i-a fost un model intelectual. Îngrijeşte apoi două volume din opera mentorului său Theofil Simenschy. După ce îi scrisese necrologul în „Studii clasice" (XI, 1969) şi articolul omagial *Theophyli Simenschy in*

[3] Circulă pe internet o biografie, preluată şi de unele ziare,cu informație de a doua mână şi cu inexactități supărătoare. C.Poghirc cunoştea limbile indo-europene vechi şi medii, ca orice bun indo-europenist, dar nu era un „specialist" în hitită, gotică etc. – în sensul că nu s-a ocupat în mod special de ele, cum a fost cazul cu macedoneana veche, greaca, latina etc. – şi nicidecum în „basco-umbrică", limbă ce nu există (limbile oscă şi umbriană alcătuiesc grupul osco-umbrian).

www.cimec.ro

memoriam („Studia et Acta Orientalia" 1972), în 1978 publică *Th. Simenschy, Cultura indiană în texte şi studii* (căreia îi adaugă un *Cuvânt-înainte* şi note), iar în 1979 scoate o nouă ediţie din *Un dicţionar al înţelepciunii* (Editura Junimea, Iaşi).

O contribuţie cu totul specială a avut Cicerone Poghirc în promovarea studiilor române de indianistică. Bun cunoscător al limbii sanscrite, ca de altfel al principalelor limbi indo-europene vechi, şi al literaturii şi filosofiei indiene, C. Poghirc a reuşit – contrar directivelor autorităţilor comuniste – să fundeze şi să cultive, cu toate resursele sale şi cu un mare entuziasm, o şcoală română modernă de indianistică. Pe lângă editarea operelor lui Theofil Simenschy, el a acordat sprijin unor indianişti de frunte, şi în primul rând lui Sergiu Al.-George, de care l-a legat o strânsă prietenie şi cu care de altfel a şi fost în India. Este de asemenea cunoscut sprijinul pe care l-a acordat unor tineri indianişti, precum Radu Bercea, Mircea Itu, Dănilă Incze şi altora. A contribuit activ la invitarea unor profesori indieni, şi mă gândesc aici la prof. Amita Ray (dna Ray s-a stabilit apoi în România, reluându-şi numele de fată, Bhose). Grija sa programatică pentru acest domeniu este dovedită şi de publicarea în 1972 a studiului *Sanskrit Studies in Romania* (în „Cultural Forum" XV, India). Îmi vine în minte un episod petrecut prin 1974 sau 1975 (ani în care nu era recomandabil să spui că citeşti pe Eliade, a cărui operă era considerată decadentă, sau filosofie indiană, şi cu atât mai puţin yoga): pe când la Biblioteca Centrală de Stat operele lui Patanjali, Shivananda sau Vivekananda erau retrase din fişierele destinate publicului larg şi puse la index (în infamul „fişier gri", alături de *Mein Kampf* al lui Hitler), prof. Poghirc l-a invitat pe yoghinul indian Suren Goyal la ASO, ca să ne vorbească despre yoga şi, mai ales, ca noi să vedem în carne şi oase un practicant autentic (experienţa a fost într-adevăr memorabilă). Obişnuia să ţină pe biroul de la ASO o statuetă a lui Mahatma Gandhi adusă din India, iar pe perete, în biroul său, avea un portret mare al misteriosului doctor Honigberger, eroul nuvelei lui Eliade.

Însă firul roşu al tuturor preocupărilor sale a fost istoria limbii române – aşa cum de altfel s-a întâmplat cu toţi marii filologi români, indiferent de domeniul lor particular – şi în mod special substratul ei daco-moesian (tracic în sens mai larg). Cunoscute fiindu-i studiile de balcanistică veche, începute încă cu teza de doctorat despre limba macedoneană şi continuate în anii următori (1959–1960) cu studii despre unele fenomene lingvistice trace, despre relaţiile lingvistice româno-albaneze şi despre limbile balcanice, i se încredinţează redactarea unei importante secţiuni a *Istoriei limbii române*, lucrare fundamentală apărută sub egida Academiei în 1969, anume C. *Influenţa autohtonă* (vol. II, p. 311–365). Aceste cca 50 de pagini vor constitui una dintre contribuţiile sale cele mai importante la studiul istoriei limbii române, ca şi la cel al limbilor trace. În anii următori continuă aceste studii, concretizate într-o serie de descoperiri, publicate în mai multe reviste de specialitate şi volume de culegeri. În „Studii clasice" a publicat aproape în fiecare an, începând cu 1959. Recunoscut ca unul dintre cei mai de seamă tracologi români, C. Poghirc este unul din principalii oraganizatori ai celui de al II-lea Congres de Tracologie (Bucureşti–Tulcea 1976), editând împreună cu Al. Vulpe şi C. Preda, volumul *Thraco-Dacica*, o culegere de studii prezentate la acest congres. Aici publică articolul *Thrace et daco-mésien: langues ou dialectes?* în care îmbrăţişează şi dezvoltă poziţia nouă a lui

www.cimec.ro

Vl. Georgiev, care susținea individualitatea limbilor tracă și daco-moesiană[4]. Tot în 1976 fondează, împreună cu Dan Sluşanschi, revista universitară „Studia Indo-europaea ad Dacoromanos pertinentia", ce nu avea să cunoască, din păcate, decât două numere: cel inaugural din 1976 şi cel din 1980, editat de Dan Sluşanschi (recenzat de prof. Poghirc în „Kurier" nr. 12/1981). Chiar şi la indianistică Cicerone Poghirc ajunsese studiind din perspectiva originii indo-europene a limbii şi culturii române (şi în acest sens sunt grăitoare câteva titluri precum *Contribuții la o mitologie comparată traco-indică* şi *Rituri funerare la traci, indieni şi români*, ambele în St. Trac. 1976, sau *O sursă indiană a Luceafărului lui Eminescu [Katha-Upanishad I. 19–28]*, în 1977 ş.a.).

În 1983 colegii de la Universitatea din Bochum îi editează un volum omagial cu prilejul împlinirii a 55 de ani de viață, intitulat *Philologica et Linguistica*. Este o culegere de articole scrise între 1953 şi 1983 – elogios prefațată de către Helmuth Frisch şi conținând la sfârşit o listă bibliografică, incompletă, cu 121 de titluri – un reper indispensabil pentru tracologul de azi.

A avut nenumărate colaborări la lucrări colective, din cele mai importante pentru ştiința românească, de la cele de istorie a limbii, menționate mai sus, la traduceri din autori clasici (ca de pildă cărțile CXXI–CXXX din Appian, *Războaiele civile*, 1957). Tot într-o lucrare colectivă, anume în cele 16 volume ale prestigioasei *The Encyclopedia of Religion* (New York, Macmillan, 1987), coordonată de Mircea Eliade, a scris opt articole, unul în nume propriu (*Albanian Religion*), celelalte şapte în colaborare cu I.P. Culianu (*Bendis, Dacian Riders, Geto-Dacian Religion, Sabazios, Thracian Religion, Thracian Rider* şi *Zalmoxis*). A participat la congrese şi simpozioane în toată lumea, peste tot fiind un ambasador de excepție al ştiinței româneşti. A sprijinit cu prezența sa, ca şi prin prefețe, recomandări şi recenzii, creația originală, în special pe cea a tinerilor. În 1978 s-a numărat printre puținii lingvişti în viață incluşi în *Dicționar de lingvişti şi filologi români* (Jana Balacciu şi Rodica Chiriacescu, Editura Albatros, 1978).

Nu mi-e uşor să găsesc o altă figură atât de proeminentă a ştiinței şi a diasporei româneşti care să fi fost atât de iubită şi atât de puțin contestată, chiar de către spiritele cele mai intransigente. Cât a fost în țară şi-a folosit înaltele poziții pe care le-a deținut pentru a forma, a îndruma şi a ajuta. Ajuns în Occident, unde autoritatea sa în domeniu i-a deschis porțile celor mai renumite şcoli, şi-a continuat această vocație a Binelui. I.P. Culianu este cel care a surprins cel mai bine această esență a celui care a fost Cicerone Poghirc: *Je crois que tous ses disciples et amis ont de lui le même souvenir – M. Poghirc incarnait, pour nous, en cet endroit qu'était l'Université de Bucarest, un principe cosmique: le Bien qui s'opposait au Mal, une force de la nature qui combattait, fière, contre les misères de la société humaine. Ni les plus grands honneurs, ni la misère, n'ont su altérer sa fierté de se savoir bon et de vouloir le rester à tout prix.*

Fără îndoială că, acolo unde este acum, este alături de cei drepți şi buni, într-un Pantheon al celor ce au slujit România, pe frontispiciul căruia scrie: *Marilor români, patria recunoscătoare.*

Sorin Olteanu

[4] Teză dovedită azi corectă (în ultimele lucrări ale lui Dan Dana).

www.cimec.ro

BIBLIOGRAFIA PUBLICAŢIILOR LUI CICERONE POGHIRC
(1953 – 1996)

Lista abrevierilor

AUB	Analele Universităţii Bucureşti
CB	Cahiers balkaniques, Paris
LB	Linguistique balkanique, Sofia
LR	Limba română, Bucureşti
PLG	Probleme de lingvistică generală, Bucureşti
RESEE	Revue des études sud-est européennes, Bucarest
RFRG	Revista de filologie romanico-germanică, Bucureşti
R(R)L	Revue (roumaine) de linguistique, Bucarest
SAO	Studia et acta orientalia, Bucureşti
SCL	Studii şi cercetări lingvistice, Bucureşti
StCl	Studii clasice, Bucureşti
StTrac	Studii de tracologie (s. Bibliographie, №36)

1. *Cu privire la aspectul verbal în limba română,* LR, 4, 1953, 17–22.
2. *Curs de introducere în lingvistică,* sub red. acad. A. Graur (colaborare). Bucureşti, 1955 (ed. 3).
3. (Rec.) *M.I. Steblin-Kamenski, Древнеисландский язык, Moscova 1955,* RFRG, I, 1957, 217–219.
4. *Appian. Războaiele civile,* 1957 (colab. trad. c. CXXI–CXXX; coord. A. Frenkian, N.I. Barbu).
5. *Sesiunea ştiinţifică în problemele lingvisticii germanice,* RFRG, II, 1958, 135–137.
6. *Introducere în lingvistică,* sub red. acad. A. Graur (colaborare), Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1958 (ed. 4, 1977).
7. *Отношение древнемакедонсного язына к древнегреческому,* Leningrad, Izd.LGU, 1959, 15 p.
8. *Consideraţii asupra lexicului limbii macedonene vechi,* SCL, X, 3, 1959, 383–394.
9. *Vocalele rom. ă, bulg. ъ, alb. e şi oscilaţia a/e în grafia cuvintelor trace,* SCL, XI, 3, 1960, 657–660.
10. *Considérations sur le lexique de l'ancien macédonien,* RL, V, 1, 1960, 135–145.
11. (Rec.) *I.I. Russu, Limba traco-dacilor, Bucureşti 1959,* StCl, XI, 2, 1960, 275–283; versiune germană în RL, VI, 1, 121–132.
12. *La valeur de l'oscillation graphique thrace a/s à la lumière des données des langues balkaniques modernes,* StCl, III, 1961, 33–37.
13. (Rec.) *Linguistique balkanique (Sofia), I–III,* StCl, XII, 4, 1961, 594–601.
14. (Rec.) *Очерки по сельскому хозяйству Древней Италии, Moscova, 1958,* StCl, III, 1961, 495.
15. *Curs de istoria literaturii greceşti,* de A. Frenkian, Bucureşti, 1962 (colaborare: *Originea tragediei*; *Viaţa lui Eschil*).
16. *Манедонизмы у Эврипида,* StCl, IV, 1962, 315–318.
17. *Observaţii asupra procesului de însuşire a unei limbi străine,* PLC, IV, 1962, 159–173.
18. *Particula pronominală* ***-ne*** *în greacă, albaneză şi romană. (În legătură cu rom.* ***mine, tine, sine****),* SCL, XIII, 4, 1462, 491–495.
19. *Asupra unui pasaj controversat din Tucidide* (111, 94, 5: ἀγνωστότατοι γλῶσσαν), POB, XL, 25, 1962, 387–389.
20. (Rec.) *M.M. Guhman, Готский язык, Moscova 1958.* RFRG, V, 2, 1962, 417–419.
21. (Rec.) *T.V.Blavatskaja, Очерки политической истории Боспора, Moscova 1959.* StCl, IV, 1962, 399–401.
22. (Rec.) *I.M. Tronskij, Историческая грамматика латинского языка, Moscova 1960,* StCl, IV, 1962, 386–387.

www.cimec.ro

23. (Rec.) *R.A.Budagov, Introducere în ştiinţa limbii, Bucureşti 1961*, SCL, XIII, 2, 1962, 292–298
24. (Rec.) *H.M.Hoenigswald, Language change and linguistic reconstruction, Chicago 1961*, SCL, XIII, 4, 1962.
25. *Заметки о процессе усвоения иностранного языка*, RL, VTII, 1, 1963, 85–97.
26. *L'alternance m/mb/b en thrace et en albanais*, LB, V1, 1963, 97–100.
27. *Этимологические заметки*, RESEE, I, 3–4, 1963, 553–559.
28. *B.P. Hasdeu, indo-europenist*, LR, 5, 1963, 469–477.
29. (Rec.) *История римской литературы, I–II, Moscova, 1959–1962*, StCl, V, 1963, 417–418.
30. *A II-a Conferinţă internaţională a Secţiei de istorie antică a Societăţii Germane de Istorie*, StCl, V, 1963, 337–338.
31. *Древнегреческое ударение, Moscova 1962*, StCl, V, 1963, 393–395.
32. (Rec.) *I.Pudić, Osnovi gotskog jezika, Sarajevo 1961*, RFRG, VII, 2, 389–390.
33. (Rec.)*Сравнительная грамматика гермавских языков, I–II, Moscova 1962*, RFRG, VII, 2, 1963, 367–371.
34. (Rec.) *A. Rosetti, Istoria limbii române, II*[3], *Bucureşti, 1962*, RESEE, I, 1–2, 1963, 189–193.
35. *Une question controversée de l'histoire macédonienne*, „Neue Beiträge zur Geschichte der alten Welt", Bd. 1, Berlin, Akademie–Verlag, 1964, 259–264.
36. *Sur la repartition des livres de Tacite entre* ***Annales*** *et* ***Histoires***, StCl, VI, 1964, 149–154.
37. *C. Iulius Caesar, Războiul gallic, Războiul civil*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1964 (*Studiu introductiv*, p. 5–78; *Note*, p. 505–547).
38. *Necrolog Vlad Bănăţeanu*, StCl, VI, 1964, 459–461.
39. (Rec.) *P.Bosch-Gimpera, El problema indo-europeo, Mexico 1960*, StCl, VI, 1964, 395–396.
40. (Rec.) *O.Haas, Messapische Studien, Wiesbaden 1962*, StCl, VI, 1964, 399–400.
41. (Rec.) *G.Reiter, Die griechischen Bezeichnungen der Farben Weiss, Grau und Braun, Innsbruck, 1962*, StCl, VI, 1964, 400–401.
42. *Un corespondent al rom.* ***săvai:*** *v.fr.* ***sevals***, în *Omagiu lui A.Rosetti*, Bucureşti, 1965, p. 705–707.
43. *Fedru, Fabule, Bucureşti, 1966*, Editura pentru Literatură Universală, (*Studiu introductiv*, p. 5–36).
44. *Note asupra cauzalităţii în limbă*, PLG, V, 1967, 7–15.
45. *Considérations sur les éléments autochtones de la langue roumaine*, RRL, XII, 1, 1967, 19–36.
46. *O nouă teorie asupra substratului limbii române (În legătură cu lucrările lui G. Reichenkron)*, LR, 5, 1967, 413–422.
47. *Goths et Tatars en Crimée au XVI*[e] *siècle*, SAO, V–VI, 1967, 405–409.
48. *C. Iulius Caesar, Fragmentele, Opera apocrifă*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1967 (*Studiu introductiv*, p. 5–34, *Note*, p. 225–271).
49. (Rec.) *Epictète, Entretiens, III (Les Belles Lettres)*, StCl, VII, 1965, 331; IVe, vol. *ibid.* IX, 1967, 334–335.
50. (Rec.) *V. Georgiev, Introduzione alla storia delle lingue indoeuropee, Roma 1966*, StCl, IX, 1967, 293–299.
51. (Rec.) *Ammonius, De affinium vocabulorum differentia, Teubner, 1966*, StCl, IX, 1967, 335–336.
52. (Rec.) *Tacitus, Ab excessu divi Augusti, Teubner, 1965*, StCl, IX, 1967, 328–329.
53. *B.P. Hasdeu lingvist şi filolog*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1968, 248 p.
54. *L'idée de solidarité humaine chez Homère*, „Antiquitas Graecoromana ac tempora nostra". Acta Congressus internationalis habiti Brunae, diebus 12–16 mensis Aprilis MCMLXVI. Praga , 1968, 39–44.
55. *Probleme actuale ale etimologiei româneşti*, LR, 1, 1968, 15–23.
56. *Ecouri clasice în cultura lui Eminescu*, StCl, X, 1968, 285–289.
57. *Problèmes actuels de l'étymologie roumaine*, RRL, XIII, 3, 1968, 199–214.
58. (Rec.) *Musée, Héro et Léandre, Les Belles Lettres, 1968*, StCl, XI, 1969, 337–338.
59. *Istoria limbii române*, vol. II, Bucureşti, Editura Academiei, 1969 (Capitole: *Pronume*, p. 239–243, 252–254; *Influenţa autohtonă*, p. 313–365).

www.cimec.ro

60. *Les conceptions linguistiques de B.P. Hasdeu,* RRL, XIII, 3, 1969, 221–235.
61. (Rec.) *Caesar, Commentarii II, Teubner, 1964*, StCl, XI, 1969, 341.
62. (Rec.) *Epitoma rerum gestarum Alexandri Magni, Teubner, 1966*, Stel, XI, 1969, 345.
63. (Rec.) *I. Toth, Das Parallelenproblem im Corpus Aristotelicum, Berlin–Heidelberg–New York, 1967*, StCl, XI, 1969, 362–363.
64. *Necrolog Theofil Simenschy*, StCl, XI, 1969, 429–430.
65. *Sesiunea ştiinţifică a Catedrei de orientalistică*, SAO, VII, 1969.
66. *În legătură cu Hasdeu şi cu obiectivitatea ştiinţifică*, LR, 2, 1970, 153–165.
67. *Les rapports entre le thraco-dace et le balto-slave*, „Actes du Xe Congrès international des linguistes" IVe vol., Bucarest, 1970, 765–771.
68. *De humanitate latina apud Michaelem Eminescu*, „Acta Conventus omnium gentium latinis litteris linguaeque fovendis", Bucurestiis, Anno MDCCCCLXX, 191–194.
69. *Réflexions sur les problèmes du daco-moesien*, Studia Balcanica, V, 1971, 171–177.
70. *Préoccupations de grammaire comparée romane et indo-européenne chez Ion Budai Deleanu.*
71. „Actele celui de al XII-lea Congres international de lingvistică şi filologie romanică", vol. II, Bucureşti, 1971, 1405–1412.
72. *Le roumain dans le contexte de la linguistique indo-européenn, Bucarest, 1971*, 41 p.
73. *Elementul autohton în concepţia lui I.Budai Deleanu*, „Ion Budai Deleanu.Studii şi comunicări", Bucureşti, 1971, 137–145.
74. *Sanskrit studies in Romania*, Cultural forum (India), XV, 1972, 1, 48–54.
75. *Irano-Daco-Romanica*, SAO, VIII, 1972, 25–28.
76. *Locul educaţiei între apriorismul limbajului şi noutatea cunoaşterii*, „Educaţie şi limbaj", Bucureşti, 1972.
77. *Studiile sanscrite în România*, AUB, Limbi clasice şi orientale, XXI, 19 7 2, 109–119.
78. *Alexander Csoma de Koros*, SAO, VIII, 1972.
79. *Theophyli Simenschy in memoriam*, SAO, VIII, 1972.
80. *La contribution de B.P. Hasdeu à la théorie du substrat de la langue roumaine*, LB, XVI, 2, 1973, 85–98.
81. *Sur les éléments de substrat du roumain*, Dacoromania, 1, 1973, 197–209.
82. *Einführung in die Sprachwissenschaft*, Hrsg. A. Graur, Berlin, Akademie–Verlag, 1974, (Colaborare: p. 106–134, 364–396).
83. *Conceptions glottogoniques au début du siècle des lumières*, Dacoromania, 2, 1974 , 243–265.
84. *Considérations philologiques et linguistiques sur Gebeleizis*, Academia Litterarum Bulgarica, Thracia, II – Serdicae, 1974, p. 357–360.
85. *L'hydronymie roumaine*, LB, XVII, 3, 1974, 35–63.
86. *Homère et la ballade populaire roumaine*, „Actes du IIIe Congres international du Sud-Est europeen. Résumés des communications", Bucarest, T. II, 1974, p. 743.
87. *Лингвистична расматраньа палеобалканске етногенеза*, Zbornik za istoriju (Novi Sad), n° 12, 1975, 9–19.
88. *Studii de tracologie*, sub red. prof. dr. C. Poghirc, Bucureşti, Tipografia Universităţii, 1976, 169 p.
89. *Thraco-Dacica*, Recueil d'études à l'occasion du IIe Congrès international de thracologie, édité par A. Vulpe, C. Preda et C. Poghirc, Bucureşti, Editura Academiei, 1976.
90. *Considérations linguistiques sur l'ethnogenèse paleo-balkanique*, RESEE, XIV, 2, 1976, 207–220.
91. *Contribuţii la o mitologie comparată traco-indică,* StTrac, 5–17.
92. *Rituri funerare la traci , indieni şi români,* StTrac, 18–26.
93. *Numele şi caracterul vechii divinităţi supreme a traco-dacilor,* StTrac, 27–34.
94. *Thrace et daco-mésien: langues ou dialectes*? „Thraco-Dacica", Bucureşti, 1976, 335–347.
95. *La reconstitution scientifique d'un monde disparu: le monde thrace,* RESEE, XIV, 1, 1976, 167–170.

www.cimec.ro

96. *Etimologia şi semnificaţia toponimului Drubeta şi relaţia lui cu* ***drui, druete, dîrmoz*** *din româneşte,* „Drobeta", Bucureşti, 1976, 30–33.
97. (Rec.) *G.B. Pellegrini, Gli arabismi nelle lingue neolatine, I–II, Brescia, Paideia Editure, 1972.*
98. SCL, XXVI, 1976.
99. *L'apport des substrats antiques à l'union linguistique balkanique*, LB, XX, 1–2, 1977, 83–87.
100. *L'influence orientale sur la langue roumaine,* SAO, IX, 1977, 108–127.
101. *O sursă indiană a „Luceafărului" lui Eminescu (Katha-Upanishad 1, 19–28),* Caietele Mihai Eminescu IV, Bucureşti 1977, 50–54.
102. *Les relations gréco-thraces à l'époque préhistorique. Contributions linguistiques et ethnographiques,* „Actes du Ier Symposium international de thracologie (Rome 14–16 nov. 1977)", Milano, 1978, 42–56.
103. *La latinité carpatho-balkanique (Contributions à la définition du concept),* Etudes romanes, II, Bucureşti, 1978, 105–119.
104. *Th. Simenschy, Cultură indiană în texte şi studii*, edit. C. Poghirc, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1978 (*Cuvînt înainte*, 5–14; *Note*, 391–410).
105. *Limba latină, manual de clasa VIII*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1978, 120 p. (Colaborare).
106. *Limba latină, manual de clasa X*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1979, 206 p. (Colaborare).
107. *Th. Simenschy, Un dicţionar al înţelepciunii*, ed. II, îngrijită de C. Poghirc, Iaşi, Junimea, 1979, 1060 p.
108. ***Fulminis*** *sau* ***fluminis****? Conjectură la Tibul 1, 9, 36*, StCl, XVIII, 1979, 125–126.
109. *Substratul prelatin al limbilor romanice. Probleme generale,* „Manual de lingvistică romanică. Latinitate – Romanitate", vol. II, Latina „vulgară", Bucureşti, 1979, 29–35.
110. *L'apport des langues balkaniques modernes à la connaissance des idiomes thraco-daces,* „Actes du IIe Congrès international de thracologie (Bucarest 4–10 sept. 1976)", Bucarest, Editura Academiei Române, 1980, 111, 89–93.
111. *Romance etymology* (colaborare), „Current trends in Romance linguistics", The Hague, Mouton, 1980, 1, 191–240.
112. *Concordances toponymiques celto–daco–mésiennes,* LB, XXIII, 3, 1980, 31–33.
113. *Substrats prélatins dans la Romania orientale et occidentale,* „Actes du IIIe Congrès international de thracologie", Vienne, juin 1980.
114. *L'aspect verbal en roumain et dans les dialectes sud-danubiens*, CB, 1, 1981, 53–61.
115. *Cu privire la traducerile imnului cosmogonie (Rig-Veda, X, 129) din manuscrisele lui Eminescu*, Kurier, 12, 1981, 133–139.
116. *„Berger" en roumain et ses correspondants balkaniques*, CB, 2, 1981, 57–76.
117. (Rec.) *Studia Indo-Europaea ad Dacoromanos pertinentia, II. Studii de tracologie. Lingvistică*, Kurier, 12, 1981, 170–172.
118. (Rec.) *G. Mihăilă, Cultură şi literatură română veche în context european. Studii şi texte. Bucureşti 1979*, Kurier, 12, 1981, 195–197.
119. *Der vorrömische Anteil am Rumänentum (Prefaţă şi sumar de Andreas Bahr)*, Kurier, 12, 1981, 152–154.
120. *Considérations sur les éléments autochtones de la langue roumaine (dezvoltare şi actualizare a art. nr. 44)*, „Substrate und Superstrate in den romanischen Sprachen", Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt 1982 (Wege der Forschung, Bd. 475), 274–301.
121. *Y a-t-il des éléments méditerranéens en roumain*? „Beiträge zur allgemeinen, indo-germanischen und romanische Sprachwissenschaft. Festschrift für Johannes Hubschmid", Bern und München, Francke Verlag, 1982, 313–321.

www.cimec.ro

122. *Din sursele gândirii eminesciene. Imnul cosmogonic (Rig-veda X, 129). Traducere română.*
123. Limite, febr. 1982, 34.
124. *Începuturile istoriei româneşti: contribuţii lingvistice*, Hyperion, Buletin nr. 1, Iunie 1982.
125. *Tentativo di rivalutazione delle concordanze lessicali romeno-albanesi*, „Scritti in onore di G.B. Pellegrini", Pisa, Pacini Editura, 1983, 1379–1390.
126. *Aires dialectales indo-européennes dans la dénomination de Dieu*, „Dieu et dieux: noms et Nom" (Actes du Colloque du 20 fevr. 1982), Angers, 1983, 89–93.
127. *Philologica et Linguistica*, Ausgewählte Aufsätze, Festsammlung Zum 55. Geburtstag (1953–1983), Studienverlag Dr. N. Brockmeyer, Bochum, 1983. Cu o introducere („Bemerkungen zum Werk Cicerone Poghircs") scrisă de Helmuth Frisch şi cu o listă, incompletă, de 121 de lucrări scrise între 1953–1983.
128. *Considérations chrono-géographiques sur l'oscillation a/o en thrace et en daco-moesien.*
129. IVth International Congress of Thracology, Rotterdam 1984 (Georgio Michailov dicatur, ἀκριβείας χάριν). Pe copia pe care mi-a trimis-o de la Paris, atât în titlu cât şi în textul comunicării figura iniţial cuvântul „alternance", peste tot barat şi corectat de mână în „oscillation".
130. *Latin balkanique ou roumain commun? (A propos des origines de l'aroumain)*, Plangg, Guntram A./ Iliescu Maria (ed.), Akten der Theodor Gartner-Tagung (Raetoromanisch und Rumaenisch) in Vill / Innsbruck, Innsbruck 1987, 341–348, *Romanica Aenipontana*, 14, 341–348.
131. *Pour une concordance fonctionelle et chronologique entre linguistique, archéologie et anthropologie dans le domaine indo-européen*, Rekonstruktion und relative Chronologie: Akten der VIII, Fachtagung der Indogermanischen Gesellschaft, Leiden, 31 August – 4 September 1987.
132. *Kulturelle Aspekte des thrako-dakischen Wortschatzes*, W. Meid (ed.), Studien zu Indogermanischen Wortschatz (Innsbruck 1987), 195–200.
133. *The Enciclopedia of Religion* (coord. Mircea Eliade, New York, Macmillan, 1987).
134. Colaborare articolele: *Albanian Religion;* împreună cu I.P. Culianu: *Bendis, Dacian Riders, Geto-Dacian Religion, Sabazios, Thracian Religion, Thracian Rider* şi *Zalmoxis.*
135. *Le rôle de l'espace dans la morphologie de la culture et dans la philosophie stylistique*, Philosophia perennis, 1, 1988, 32–39.
136. *L'itinéraire mythique d'une existence accomplie. Ce que Mircea Eliade signifie pour les Roumains. Mircea Eliade. Dialogues avec le sacré*, Paris, 1988, p. 40–43.
137. *Romanisation linguistique et culturelle dans les Balkans: Survivances et évolution*, Les Aroumains (Cahier: Centre d'étude des civilisations del'Europe centrale et du sud-est 8), 9–45, INALCO, Paris 1989.
138. *Alexandru Cioranescu, l'Homme et l'oeuvre (volum omagial)*, Lupta, nr. 165, 7 iulie 1991, p. 6.
139. *Cioran et Tacite: conception tragique de l'histoire*, Volumul omagial *G.I. Tohăneanu – 70*, Editura Orientul Latin, Timişoara, 1995.
140. *Aromânii: Istorie, limba, destin*, Fundaţia Culturală Română, Bucureşti, 1996 (Coord: Neagu Djuvara; colaborare).
141. Ce moştenim de la Mircea Eliade; Mircea Eliade, ctitor de cultură românească, în *Mircea Eliade în conştiinţa contemporanilor săi din exil* (de Gabriel Stănescu), Editura Criterion, 2002.

Români celebri din străinătate: dicţionar
By Fănuş Băileşteanu
Published by România Press, 2005

www.cimec.ro